Šumska krađa I pustošenje šuma Pravna informatika

Tim 8

Mihaela Osmajić

Vladimir Lunić

Miloš Zeljko

Pregled prezentacije

- 1. CIlj projekta
  - Funkcionalnosti aplikacije
- 2. Arhitektura I tehnologije
- 3. Prikaz podataka
  - Zakoni i presude
  - Metapodaci presuda
- 4. Rasuđivanje
  - o Po slučajevima
  - o Po pravilima

This Photo by Unknown author is licensed under CC BY.

1. Cilj projekta

- Kreiranje aplikacije koja korisnicima omogućava:
- 1. Pregled zakona i presuda vezanih za prekršaje šumske krađe i pustošenja šuma
- 2. Preporuku presude na osnovu prethodnih presuda
- 3. Preporuku presude na osnovu pravila zakona
- 4. Evidentiranje nove presude u bazi
- 5. Generisanje pdf-a novododate presude

2. Arhitektura i tehnologije

- Troslojna arhitektura
- Tehnologije:
- 1. Spring Boot
- 2. Angular
- 3. Postgre
- 4. DrDevice
- 5. JColibry

Presentation tier >GET SALES TOTAL The top-most level of the application TOTAL **4 TOTAL SALES** is the user interface. The main function of the interface is to translate tasks and results to something the user can understand. Logic tier This layer coordinates the application, processes commands, makes logical decisions and **GET LIST OF ALL** ADD ALL SALES SALES MADE evaluations, and performs **TOGETHER** LAST YEAR calculations. It also moves and processes data between the two surrounding layers. SALE 1 **QUERY** SALE 2 SALE 3 **Data tier** SALE 4 Here information is stored and retrieved from a database or file system. The information is then passed back to the logic tier for processing, and then eventually back to the user. Storage **Database**

This Photo by Unknown author is licensed under CC BY-NC-ND.

3. Prikaz podataka

- Anotiranje zakona
- Prikaz zakona
- Anotiranje presuda
- Prikaz presuda
- Presude Ekstrakcija metapodataka

Anotiranje zakona - Krivični zakonik Crne Gore

```
▼ <body>
   <heading> Krivični zakonik Crne Gore </heading>
 ▼<chapter eId="chp_1">
    <num> I. </num>
    <heading> OSNOVNE ODREDBE </heading>

★ < section eId="chp 1 sec 1">
    </section>
   </chapter>
 ▼<chapter eId="chp 25">
     <num> XXV. </num>
    <heading> KRIVIČNA DJELA PROTIV ŽIVOTNE SREDINE I UREĐENjA PROSTORA </heading>
   ▼<section eId="chp 25 sec 1">
     ▼<article eId="art 303">
        <heading> Zagađenje životne sredine </heading>
        <num> Član 303 </num>
       ▼<paragraph eId="art 303 para 1">
          <num> (1) </num>
         ▼<content eId="art 303 para 1 content">
            Ko kršeći propise o zaštiti, očuvanju i unaprjeđenju životne sredine ispusti, unese ili odloži odr
            vazduh, vodu ili zemljište kojom izazove opasnost za život, tijelo ili zdravlje ljudi ili opasnost od
            vode ili zemljišta ili za životinjski ili biljni svijet, kazniće se zatvorom do tri godine. 
          </content>
        /paragraph>
       ▼<paragraph eId="art_303_para_2">
          <num> (2) </num>
         ▼<content eId="art_303_para_2_content">
              Ako je djelo iz stava
             <ref href="/krivicni#art 303 para 1"> 1 </ref>
             ovog člana učinjeno iz nehata, učinilac će se kazniti novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine.
            </content>
        </paragraph>
```

- Anotirani svi članovi 1. i 25. Poglavlja
- Anotirane sve sekcije, članovi i tačke sa jedinstvenim eld-em
- Reference ka drugim članovima spomenutim u tekstu zakona

Prikaz zakona - Krivični zakonik Crne Gore

Pravna informatika KRIVIČNI ZAKONIK CRNE GORE OSNOVNE ODREDBE Osnov i granice krivičnopravne prinude Zakoni Zaštita čovjeka i drugih osnovnih društvenih vrijednosti predstavlja osnov i granice za određivanje krivičnih djela, propisivanje krivičnih sankcija i njihovu primjenu, u mjeri u kojoj je to nužno za suzbijanje tih djela Presude Zakonitost u određivanju krivičnih djela i propisivanju krivičnih sankcija ? Nova presuda Član 2 Kazna ili druga krivična sankcija može se izreći samo za djelo koje je, prije nego što je učinjeno, bilo zakonom određeno kao krivično djelo i za koje je bila zakonom propisana kazna. Nema kazne bez krivice Član 3 Kazna i miere upozorenia mogu se izreći samo učiniocu koji je kriv za učinieno krivično dielo. Krivične sankcije i njihova opšta svrha Član 4 Krivične sankcije su: kazne, mjere upozorenja, mjere bezbjednosti i vaspitne mjere Opšta svrha propisivanja i izricanja krivičnih sankcija je suzbijanje djela kojima se povređuju ili ugrožavaju vrijednosti zaštićene krivičnim zakonodavstvom XXII KRIVIČNA DJELA PROTIV IMOVINE

- Anotirani zakonik prikazan kao HTML stranica
- Sve reference na druge sekcije, članove i tačke u tekstu zakona predstavljene pomocu "<a>" tagova u HTML-u.

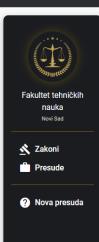
Anotiranje presuda

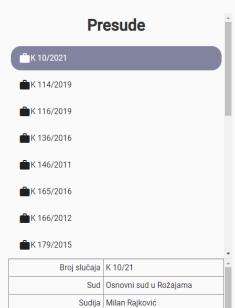
```
▼<judgmentBody>
 ▼
     <organization id="os" refersTo="#os"> Osnovni sud u Rožajama </organization>
     <party id="mrajkovic" refersTo="#mrajkovic" as="#judge"> sudija Milan Rajković </party>
     , uz učešće zapisničara
     <party id="shadzic" refersTo="#shadzic" as="#clerk"> Sajme Hadžić </party>
     , u krivičnom predmetu okrivljenog
     <party id="rm" refersTo="#rm" as="#defendant"> R.M. </party>
     , zbog krivičnog djela šumska krađa iz
     <ref href="/krivicni#art 324"> čl.324 st.1 Krivičnog zakonika Crne Gore </ref>
     , odlučujući po optužnom predlogu
     <organization id="odt" refersTo="#odt"> Osnovnog državnog tužilaštva iz Rožaja </organization>
     , Kt.br.8/21 od 29.01.2021. godine, nakon glavnog i javnog pretresa održanog dana 19.04.2021. go
     <organization id="odt" refersTo="#odt"> Odt-a u Rožajama </organization>
     <party id="idosljak" refersTo="#idosljak" as="#plaintiff"> Ivana Došljaka </party>
     , i okrivljenog, dana 19.04.2021. godine, donio je i javno objavio P R E S U D U Okrivljeni
     <party id="rm" refersTo="#rm" as="#defendant"> R.M. </party>
     JMBG ... ,od oca H. i majke Z., rođene Ć., rođen ... godine u R., sa prebivalištem u R., selo G
     jezik, a njegov maternji jezik je bosanski, nezaposlen, neoženjen, pismen, sa završenom osnovnom
     osuđivan presudom
     <organization id="os" refersTo="#os"> Osnovnovnog suda u Rožajama </organization>
     K.br.187/08 zbog krivičnog djela teška tjelesna povreda iz
     <ref href="/krivicni#art 151"> čl.151 st.1 Krivičnog zakonika </ref>
     (kazna zatvora 60 dana), presudom
     <organization id="os" refersTo="#os"> Osnovnovnog suda u Rožajama </organization>
     K.br.144/10 zbog krivičnog djela ugrožavanje sigurnosti iz
     and boof-"/knivianitant 160" & 1 160 at 2 Vnivianag zakonika //maf
```

- Anotirani svi entiteti od interesa (naziv suda, sudija, zapisničar, tužilac, okrivljeni...)
- Anotirani svi referencirani članovi zakona

Prikaz presuda

Pravna informatika

Zapisničar Saime Hadžić Okrivljeni R.M

Zaštićena površina NE

Svesnost optuženog DA

Prethodno optuživan DA

Broj stabala 4

Svojstvo šume Državna Finansijska šteta 60.12 €

23. April 2021

U IME CRNE GORE

Osnovni sud u Rožajama, sudija Milan Rajković, uz učešće zapisničara Sajme Hadžić, u krivičnom predmetu okrivljenog R.M., zbog krivičnog djela šumska krađa iz čl.324 st.1 Krivičnog zakonika Crne Gore, odlučujući po optužnom predlogu Osnovnog državnog tužilaštva iz Rožaja Kt.br.8/21 od 29.01.2021. godine, nakon glavnog i javnog pretresa održanog dana 19.04.2021. godine, u prisustvu državnog tužioca Odt - a u Rožajama Ivana Došljaka i okrivljenog, dana 19.04.2021. godine, donio je i javno objavio

PRESUDU

Okrivljeni R.M., JMB ... od oca H. i majke Z., rođene Ć., rođen ... godine u R., sa prebivalištem u R., selo G., državljanin C. G., razumije crnogorski jezik, a njegov maternji jezik je bosanski, nezaposlen, neoženjen, pismen, sa završenom osnovnom školom, siromašnog imovnog stanja, osuđivan presudom Osnovnog suda u Rožajama K.br.187/08 zbog krivičnog djela teška tjelesna povreda iz čl.151 st.1 Krivičnog zakonika (kazna zatvora 60 dana), presudom Osnovnog suda u Rožajama K.br.144/10 zbog krivičnog djela ugrožavanje sigurnosti iz čl.168 st.2 Krivičnog zakonika (kazna zatvora 45 dana) i presudom Osnovnog suda u Rožajama K.br.42/20 zbog krivičnog djela protivpravno zauzimanje zemljišta iz čl.254 st.1 Krivičnog zakonika (novčana kazna).

KRIVJE

Što je:

dana 06.01.2021. godine, u mjestu zv."Homarski do", GJ Lovničke šume - Odjeljenje broj 50, Opština Rožaje, u uračunljivom stanju, svjestan svog djela čije je izvršenje htio, iako je znao da je njegovo djelo zabranjeno, radi krađe oborio u državnoj šumi 4 smrčeva stabla u ukupnoj kubnoj masi od 4,17 m3, pričinivši time štetu Crnoi Gori - Upravi za šume Plievlia - PJ Rožaje u iznosu od 60.12 eura.

- čime je izvršio krivično djelo šumska krađa iz čl.324 st.1 Krivičnog zakonika Crne Gore,

Pa ga sud primjenom citiranih zakonskih odredbi, te odredbi čl.3, 4 st.2, 5, 13, 15, 32, 36, 36a, 39 i 42 Krivičnog zakonika Crne Gore i odredbi čl.226, 229, 239, 374 Zakonika o krivičnom postupku

OSUĐUJE

- Prikaz presuda kao HTML stranica
  - Sve reference na druge sekcije, članove i tačke u tekstu zakona predstavljene pomocu "<a>" tagova u HTML-u.
- Svi metapodaci iz presuda su izvučeni u tabeli dole-levo, kako bi pružili kratak pregled presude

Presude - Ekstrakcija metapodataka

- Broj slučaja
- Sud
- Sudija
- Zapisničar
- Optuženi
- Broj oborenih stabala
- Ukupna kubikaža
- Vrsta drveta
- Svesnost izvršioca
- Pripadnost površine

- Zaštićenost površine
- Pričinjena novčana šteta u evrima
- Prekršaj
- Ishod presude
- Primenjeni propisi
- Novčana kazna
- Zatvorska kazna
- Uslovnost zatvorske kazna
- Kazna rada u javnom interesu

Implementacija ekstrakcije metapodataka

- Apache PDFBox biblioteka za čitanje presuda
- 21 presuda
- 31 regularni izraz

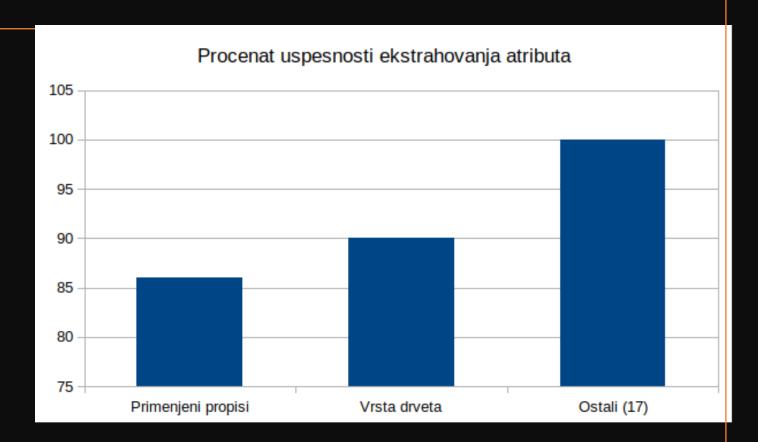
Primer jednog regularnog izraza

```
private Double extractFinancialSentence(String caseStr) {
    Pattern pattern1 = Pattern.compile("nov[cč]anu\\s*kaznu\\s*u\\s*iznosu\\s*od\\s*(\\d+\\,\\d+)");
   Matcher matcher1 = pattern1.matcher(caseStr);
    Pattern pattern2 = Pattern.compile("[kK]\s*[rR]\s*[iI]\s*[vV]\s*([iI]\s*)?([jJ]\s*[eE]|[Ss]\s*[Uu])");
    Matcher matcher2 = pattern2.matcher(caseStr);
    int startIndex2 = 0;
    if(matcher2.find()){
       startIndex2 = matcher2.start():
    while (matcher1.find()) {
       int startIndex1 = matcher1.start();
       if(startIndex1 > startIndex2){
            String numberStr = matcher1.group(1);
            return Double.parseDouble(numberStr.replace(',', '.'));
   return 0.0;
```

Statistika

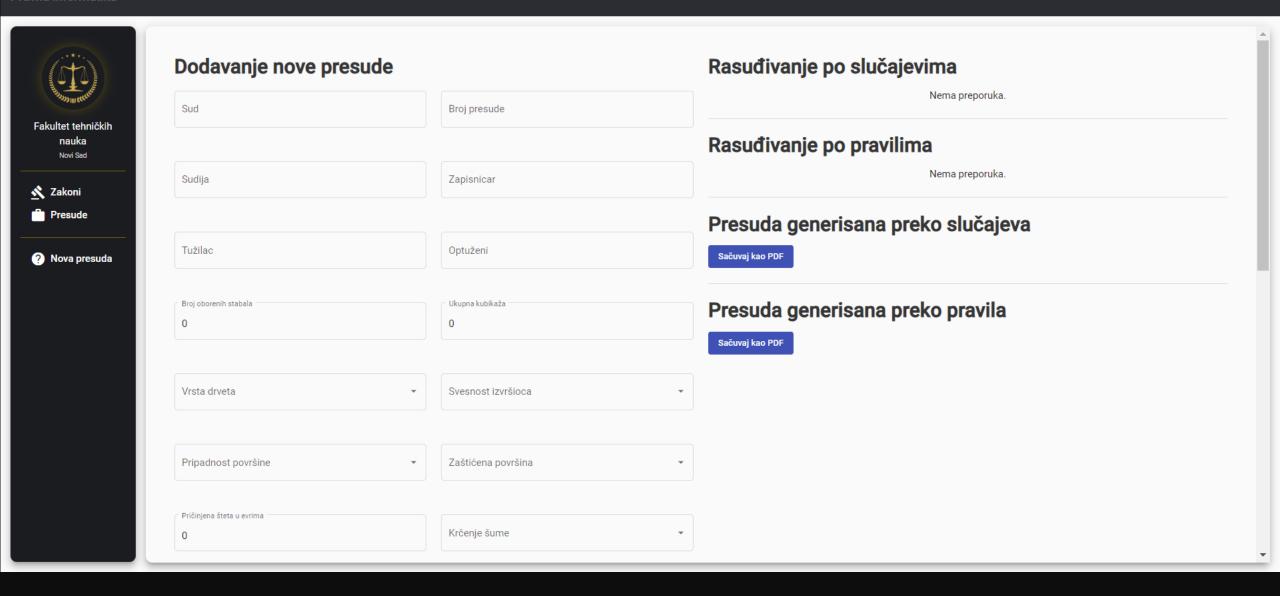
- Atributi vrsta drveta I primenjeni propisi su ekstrahovani sa 86% I 90% uspešnosti
- Ostali atributi su ekstrahovani sa 100% uspesnošti

- Ograničenje:
  - o Navođenje 2 vrsta drveta

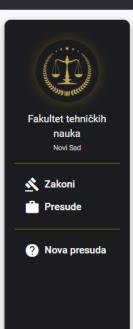

4. Rasuđivanje

Pravna informatika

Nakon što korisnik unese sve podatke u formi, klikom na dugme, sa desne strane se izlistavaju preporuke presude na osnovu zakona i prethodnih presuda

Dodavanje nove presude Sud Broj presude Osnovni sud u Nikšiću K 123/2023 Sudija Zapisnicar Aleksandra Putica Mina Osmajić Tužilac Optuženi P.P. Petar Petrović Ukupna kubikaža Broj oborenih stabala 23 7.42 Vrsta drveta Svesnost izvršioca Bukva Svestan dela Pripadnost površine Zaštićena površina Državna Ne Pričinjena šteta u evrima Krčenje šume 58.25 Da

Rasuđivanje po slučajevima

Broj slučaja: K 209/14

Sud: OSNOVNI SUD U BERANAMA

Sudija: Aleksandru Ćulafiću

Zapisničar: Milice Milanović

Optuženi: R.D.

Broj oborenih stabala: 12

Ukupna kubikaža: 6.48m³

Vrsta drveta: bukovih

Svesnost izvršioca: Svestan dela

Pripadnost površine: Državna

Zaštićena površina: Ne

Pričinjena novčana šteta: 117.81€

Prekršaj: čl. 324 st. 2 Osuđen: Osuđujuća

Primenjeni propisi: , čl. 324 st. 2 u vezi st. 1 Krivičnog zakonika Crne Gore, čl. 324 st. 2 u vezi st. 1 Krivičnog zakonika Crne Gore, čl. 2, 4, 5, 13, 15, 32, 36, 39, 42, 52, 53 i 54 Krivičnog zakonika Crne Gore, čl. 226, 229 i 374 ZKP-a, čl. 370

ZKP-a, čl. 324 st. 2 u vezi st. 1 Krivičnog zakonika Crne Gore, čl. 324 st. 2 u vezi st. 1 Krivičnog zakonika Crne Gore, čl. 42 Krivičnog zakonika Crne Gore, čl. 226 st. 2 Zakonika o krivičnom postupku, čl.

229 ZKP-a, čl. 374 ZKP-a

Novčana kazna: 200.0€

Uslovnost kazne: Uslovna

Zatvorska kazna: 3 mjeseca

Kazna rada u javnom interesu: 0

Sličnost: 0.96

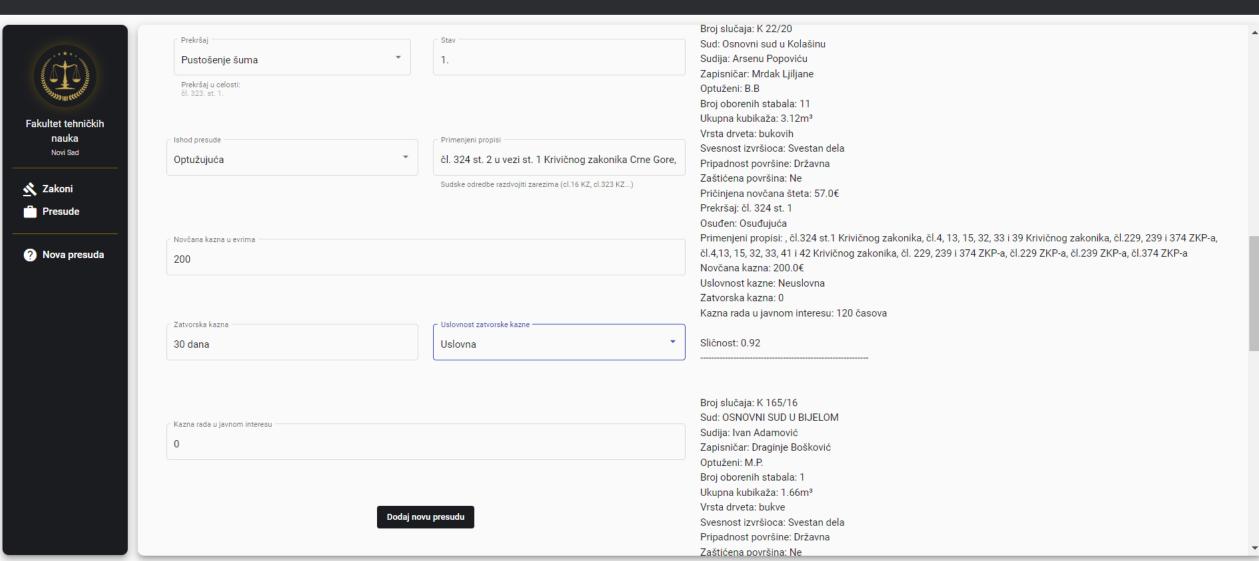
Broj slučaja: K 179/15

Sud: OSNOVNI SUD U BERANAMA

Cudiia: Alakaandru Ćulafiáu

Na osnovu preporuka, korisnik popunjava ostatak polja forme koja se odnose na ishod presude i dodaje novu presudu u bazu podataka klikom na dugme

Pravna informatika

Rasuđivanje po slučajevima

- Atributi presuda na osnovu kojih se vrši rasuđivanje:
  - 1. Broj oborenih stabala
  - 2. Ukupna kubikaza
  - 3. Vrsta drveta
  - 4. Svesnost izvrsioca
  - 5. Pripadnost povrsine
  - 6. Zasticenost povrsine
  - 7. Pricinjena novcana steta u evrima
- Podaci uneti putem forme se upoređuju sa atributima iz baze
- Pomoću matrice sličnosti izlistava se 5 najsličnijih presuda i procenat sličnosti

Primer preporuke po slučajevima

Rasuđivanje po slučajevima

Broj slučaja: K 209/14

Sud: OSNOVNI SUD U BERANAMA

Sudija: Aleksandru Ćulafiću Zapisničar: Milice Milanović

Optuženi: R.D.

Broj oborenih stabala: 12 Ukupna kubikaža: 6.48m³ Vrsta drveta: bukovih

Svesnost izvršioca: Svestan dela Pripadnost površine: Državna

Zaštićena površina: Ne

Pričinjena novčana šteta: 117.81€

Prekršaj: čl. 324 st. 2 Osuđen: Osuđujuća

Primenjeni propisi: , čl. 324 st. 2 u vezi st. 1 Krivičnog zakonika Crne Gore, čl. 324 st. 2 u vezi st. 1 Krivičnog zakonika Crne Gore, čl. 2, 4, 5, 13, 15, 32, 36, 39, 42, 52, 53 i 54 Krivičnog zakonika Crne Gore, čl. 226, 229 i 374 ZKP-a, čl. 370 ZKP-a, čl. 324 st. 2 u vezi st. 1 Krivičnog zakonika Crne Gore, čl. 324 st. 2 u vezi st. 1 Krivičnog zakonika Crne Gore, čl. 42 Krivičnog zakonika Crne Gore, čl. 32 Krivičnog zakonika Crne Gore, čl. 226 st. 2 Zakonika o krivičnom postupku, čl.

229 ZKP-a, čl. 374 ZKP-a Novčana kazna: 200.0€ Uslovnost kazne: Uslovna Zatvorska kazna: 3 mjeseca Kazna rada u javnom interesu: 0

Sličnost: 0.96

Rasuđivanje po pravilima

- Za rasuđivanje po pravilima korišćen je DR-Device
- Implementacija rasuđivanja se sastojala od izvlačenja pravila na osnovu krivičnog zakona članova 323 i 324 kao i svih njihovih stavki i njihovo prevođenje u LRML ML jezik
- Kako bi se rezonovanje izvršilo potrebno je popuniti rdf fajl sa činjenicama, odnosno, slučajem za koji korisnik želi preporuku
- Nakon čega se pokreće skripta za rezonovanje koja rezultira sa export.rdf fajlom unutar kojeg se nalazi preporuka presude

```
<lrml:ConstitutiveStatement key="tax2">
  <rulem1:Rule closure="universal">
    <rulem1:if>
      <rulem1:Atom>
        <rulem1:Rel iri="lovo:reported"/>
        <rulem1:Var>income</rulem1:Var>
        <rulem1:Var>year</rulem1:Var>
      </rulem1:Atom>
    </ruleml:if>
    <rulem1:then>
      <rulem1:Atom>
        <rulem1:Rel iri="lovo:earned"/>
        <rulem1:Var>income</rulem1:Var>
        <rulem1:Expr key=":year-1">
          <rulem1:Fun iri="glevo:subtract"/>
          <rulem1:Var>year</rulem1:Var>
          <ruleml:Data xsi:type="xs:integer">1</ruleml:Data>
        </ruleml:Expr>
      </rulem1:Atom>
    </ruleml:then>
  </rulem1:Rule>
</lrml:ConstitutiveStatement>
```

Prevođenje krivičnog zakonika

Krivični zakonik

Član 323 - Pustošenje šuma

- 1. Ko protivno propisima ili naredbama nadležnih organa vrši seču ili krčenje šume, ili ko oštećuje stabla ili na drugi način pustoši šume ili obori jedno ili više stabala u parku, drvoredu ili na drugom mestu gde seča nije dozvoljena, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine.
- 2. Ko delo iz stava 1 ovog člana izvrši u zaštićenoj šumi, nacionalnom parku ili u drugoj šumi sa posebnom namenom, kazniće se zatvorom od tri meseca do tri godine.

Pravila

```
<!rml:PrescriptiveStatement key="ps1 kz cl 323 t 1">
    <ruleml:Rule key=":rl kz cl 323 t 1" closure="universal" strength="defeasible">
        <ruleml:if>
                <rulem1:Atom>
                    <rulem1:Rel iri="lc:deforestation" />
                    <rulem1:Var type="lc:defendant">Defendant</rulem1:Var>
                    <ruleml:Data xsi:type="xs:string">yes</ruleml:Data>
                </ruleml:Atom>
        </ruleml:if>
        <ruleml:then>
            <rulem1:Atom>
                <ruleml:Rel>has_deforested_forest</ruleml:Rel>
                <ruleml:Var type=":defendant">Defendant</ruleml:Var>
            </ruleml:Atom>
        </ruleml:then>
    </ruleml:Rule>
</lrml:PrescriptiveStatement>
```

Primer facts.rdf fajla

```
<?xml version="1.0" encoding="UTF-8" standalone="no"?>
<rdf:RDF xmlns:rdf="http://www.w3.org/1999/02/22-rdf-syntax-ns#"
        xmlns:rdfs="http://www.w3.org/2000/01/rdf-schema#"
        xmlns:xsd="http://www.w3.org/2001/XMLSchema#"
        xmlns:lc="http://informatika.ftn.uns.ac.rs/legal-case.rdf#">
    <lc:case rdf:about="http://informatika.ftn.uns.ac.rs/legal-case.rdf#case01">
        <lc:defendant>Dragan Dragic</lc:defendant>
        <lr><lc:name>case K 55 2024</lc:name>
        <lc:deforestation>yes</lc:deforestation>
        <lc:desolation>yes</lc:desolation>
        <lc:prohibited_land>yes</lc:prohibited_land>
        <lc:special_forest>yes</lc:special_forest>
        <lc:cut_more_than_1_m3>yes</lc:cut_more_than_1_m3>
        <lc:intention to sell>yes</lc:intention to sell>
        <lc:cut more than 5 m3>yes</lc:cut more than 5 m3>
        <lc:had_intention>yes</lc:had_intention>
    </lc:case>
k/rdf:RDF>
```

 Fajl facts.rdf se generiše automatski na osnovu objekta slučaja koji se unosi preko forme na frontend delu aplikacije

Rezonovanje

- Nakon pokretanja skripte start.bat program DR-Device izvršava rezonovanje na osnovu pravila i prosleđenih činjenica
- Konačni rezultat rezonovanja se nalazi u export.rdf fajlu od kojeg se izvlači presuda i prevodi u preporuku za presudu
- Unutar export.rdf se nalaze sva okinuta pravila kao i preporučene kazne

Primer rasuđivanja po pravilima

Rasuđivanje po pravilima

Optuženi je vršio seču ili krčio šumu Optuženi je oštetio ili na drugi način pustošio šumu Optuženi je u parku, drvoredu ili drugom mestu gde je zabranjena seča Optuženi je kriv za krivično delo postošenje šuma iz čl.323 st.1 Optuženi je u zaštićenoj šumi, nacionalnom parku ili drugoj šumi sa posebnom namenom Optuženi je kriv za krivično delo postošenje šuma iz čl.323 st.2 Optuženi je kriv za krivično delo šumska krađa iz čl.324 st.1 Optuženi je kriv za krivično delo šumska krađa iz čl.324 st.2 Optuženi je kriv za krivično delo šumska krađa iz čl.324 st.3 Optuženi da plati: 200€ Minimalna zatvorska kazna za optuženog: 3 meseci Maksimalna zatvorska kazna za optuženog: 36 meseci

Hvala na pažnji!